

İnsanların Din'e,**Tanrı'ya İnanma Sebepleri
(Psikolojik, Sosyolojik, Felsefi)**

1-Psikolojik (Duygusal-ruhsal): İnsanda din duygusu doğuştan geldiği için, kişinin amacı da mutlu olup, güven ve huzur içinde bulunmak için kendisinden daha mükemmel yüce bir Varlığa SİĞİNİP ihtiyaçlarını gidermek ister. İnsanlara sığınır ama onlar da sınırlı Olduğu için Allah'a yönelir, O'na sığınır. Bundan dolayı O'na inanır.

2-Sosyolojik (Toplumsal): a-İnsan toplumsal bir varlıktır. Tek başına yaşayamaz. Toplumsal yaşantıda huzur ve güven içinde bulunmak ister. Toplumsal huzur ise ahlaki kurallar ve yaşıntıyla mümkündür. Kötülüklerin çoğalması anarşiyi, kaosu ortaya çıkarır. İşte dinler insanları iyiye yönelttiği için de insanlar toplumsal barış ve huzur için dinlere girer.

b- İnsan çevrenin sözlerinden, eylemlerinden etkilendir. (anne-baba, arkadaş, okul, kitap, film vb.) İnsanlık ve medeniyet tarihinde insanlar tanrıya ve dine inandıkları için en başta da anne-babası inandığı için kişi onlardan etkilendir. { Üzüm üzüme baka baka kararır, arkadaş vezir de eder rezil de eder. (atasözleri) "Bana arkadaşını söyle sana kim olduğunu söyleyeyim." (Hz. Ali (r.a.)) FAKAT şunu da anti parantez belirtelim insanı çevre etkiler ama son kararı bireyin iradesi ve aklı karar verir. Sorumluluk kişiye aittir. (Her koyun kendi bacağından asılır.) Mahkemelerde sanığı etkileyen kişiler olabilir fakat cezayı suçu bizzat işleyen alır.

3-Felsefi (akısal) sebep:

İnsan akısal bir varlıktır. Aklının sorduğu sorulara cevap bulma ihtiyacı vardır.

Cevaplarını buldukça aklı huzurlu, mutlu olur. İşte insan evrene baktığında mükemmel bir düzen görür. Bu düzenin kendi kendine TESADÜFEN olamayacağını bilir. Her düzenli nesnenin (AKLI OLMADIĞI İÇİN) bir Düzenleyici öznesi olduğuna göre der, bu evreni var edenin, insanüstü yüce bir varlık olduğu sonucunu varır. Bunun da Tanrı olacağına aklıyla ulaşır.

*Yani özetle insan, hem (kalp) iç huzuru, hem toplumsal huzuru, hem de akısal huzuru aradığı için bu huzur ve mutluluğu En Mükemmel varlık olan Allah'ta bulur.

Allah'a iman etmek ne demektir?**(Allah'a nasıl inanılır?)**

Allah'a 1-Tevhid inancı içerisinde inanıp

2-Allah'ın en yüce, en mükemmel varlık olduğunu kabul edip Allah'a eksik, aciz özellikler vermeden, 3-Allah'ın *14 Sıfatına (Zati-Subûti) TAM ve EKSİKSİZ olarak can-ı gönülden inanmaya Allah'a iman etmek denir

Örn: Bir kişi, Allah'ın 13 özelliğine inanıp 1 özelliğine (Allah, hiçbir şeye benzemez) inanmıyorsa veya Allah'a sınırlı özellikler veriyorsa (Allah, bazı şeyleri yaratır, bazı şeyleri bilir gibi) iman olmaz, Müslüman olamaz. ÇÜNKÜ ALLAH (Tanrı) , Descartes'in deyişiyle "EN MÜKEMMEL VARLIK" olduğundan sınırlı, eksik özellikler bulunmaması gerekir.

***TEVHİD İNANCI:**

Allah'tan başka tanrı (ilah) olmadığına, Allah'ın En Mükemmel varlık olduğuna inanıp Allah'ın özelliklerinde, eylemlerinde ve varlığında Allah gibi en yüce bir dengi olmadığına inanmaktır. Bu inanış ta İslam'a girmek için özetlenen "Kelime-i Tevhid" dir.

(La ilahe illallah)

*****ŞİRK İNANCI:**

Allah'ın varlığını kabul edip Allah'ın varlığında, sıfatlarında, eylemlerinde yanına başka tanrılar getirerek, o varlığa Tanrısal (EN MÜKEMMEL) özellikleri verip Allah'ın yanına eş getirme, ALLAH İLE DENK TUTMA, ortak koşma, Allah'a aciz özellikler verip sınırlandırma inancıdır.

Allah'a İman, Zâtî ve Subûti Sıfatlar

Yüce Allah'ın zatı zaman ve mekân boyutlarının ötesindedir. Hiçbir varlığa benzemez. Duyu organlarıyla kavranamaz. Bu nedenle insan O'nu ancak isim ve sıfatlarıyla tanıyabilir, AKIL ile kavrayabilir.

Kur'an-ı Kerim'de Allah'ın (c.c.) güzel isimlerinin bulunduğu, O'na bu isimlerle dua, niyaz ve ibadette bulunulması gerektiği belirtilmiştir.

Allah'ın (c.c.) Zati Sıfatları

Zati sıfatlar sadece Allah (c.c.)'de bulunan, O'nun dışında hiçbir varlığın sahip olmadığı sıfatlardır. Bu sıfatlar şunlardır:

VÜCUD: Allah'ın (c.c.) var olması demektir. Yokluğu düşünölemeyecek tek varlık Allah'tır.

VAHDANİYYET: Allah'ın (c.c.) bir olması demektir. Allah (c.c.) tektir ve eşsizdir.

KIDEM: Ezeli olmak, başlangıcı bulunmamak demektir. Allah'ın (c.c.) varlığının bir başlayıcı yoktur.

BEKÂ: Varlığının sonu olmamak, ebedi olmak demektir. Allah'ın (c.c.) varlığının sonu yoktur.

MUHALEFETÜ'N L'İL HAVADİS: Sonradan yaratılmışlara benzemek demektir. Allah (c.c.) hiçbir açıdan yarattıklarına benzemez.

KİYAM Bİ NEFSİHİ: Var olmak için hiçbir şeye ihtiyaç duymamak demektir. Allah (c.c.) kendiliğinden vardır. O'nun dışındaki tüm varlıklar ise varlıklarını sürdürülebilmek için O'na muhtaçtır.

Allah'ın (c.c.) Subûti Sıfatları

Subûti sıfatlar Yüce Allah'ta bulunmakla beraber sınırlı olarak da yaratılmışlarda bulunabilen sıfatlardır. Bu sıfatlar şunlardır:

HAYAT: Diri ve canlı olmak demektir. Allah (c.c.) diridir. Diğer tüm varlıkların hayat kaynağı O'dur.

İLİM: Allah'ın her şeyi bilmesi demektir. Allah, olmuş ve olacak olanları bilir. O'nun bilmediği bir şeyin olması düşünölemez.

SEMİ: Allah'ın (c.c.) her şeyi işitmesi demektir. Allah her şeyi işitir. O'nun işitmek için kulağa veya herhangi bir araca ihtiyacı yoktur.

BASAR: Allah'ın (c.c.) her şeyi görmesidir. Allah (c.c.) ister gizli olsun ister açık olsun her şeyi herhangi bir organa veya araca ihtiyaç duymadan görür.

İRÂDE: Allah'ın dilemesi demektir. Allah (c.c.) külli irade sahibidir. Bir şeyin var olmasını dilerse var eder. O'nun iradesinin önünde hiçbir engel yoktur.

KUDRET: Allah'ın (c.c.) sınırsız güç sahibi olması demektir. Allah (c.c.) var olmasını istediği her şeyi kudret sıfatıyla meydana getirir. Acizlikten ve güçsüzlükten uzaktır.

KELAM: Allah'ın (c.c.) konuşması demektir. Yüce Allah herhangi bir organa veya maddi araca ihtiyaç duymadan konuşur. Peygamberlerine vahiy göndermesi bu sıfatının bir tecellisidir.

TEKVİN: Yaratmak demektir. Allah (c.c.) her şeyin yaratıcısıdır.

Allah'ın yaratıcılığı nasıldır?**Tevhid inancına ve Teizm'e göre açıklayınız**

Allah'ın yaratıcılığı TEVHİD İNANCINA göre: Her şeyin (rızk, şifa, başarı, nimet v.b.) tek yaratıcısı O'dur. Allah'tan başka yaratıcı bir güç, tanrı yoktur. Mitolojideki gibi bereket tanrısı, aşk tanrısı, başarı tanrısı v.b. yoktur.

TEİZM'E göre: Allah, evreni ve insanı yarattıktan sonra da yaratmaya devam eder, yarattığı varlıklarla ilgilenir, bir mimar gibi yaratıp bir kenara, ötelere ötesine çekilmez her an yaratır, ilgilenir, kontrol altında tutarak gözetir. Evrende ve insanın hayatında olan şeyleri her an O yaratır. Örn: Yağmurun yağması, dünyanın yörüngede hareketi O'nun izniyle olur. Şifanın, rızkın yaratılması O'nun ilgisi ve gözetmesi, nasip etmesi ile olur. (Tabii ki insanın, aklını ve iradesini kullanıp, çalışıp tedbir alması şartı ile.. Çünkü insan doğadaki varlıklardan farklı olarak akıl ve iradesi olup hareketlerinden sorumludur, çalışıp çalışmamayı kendisi seçer.)

Allah'ın evren ile ilişkisini ortaya koyan 3 felsefi görüş

A-DEİZM: Allah, vardır, evreni ve insanı O, yaratmıştır. Fakat yarattıktan sonra Tanrı'nın yaratması devam etmiyor. Yani Tanrı, evren ve insanla ilgilenmiyor, müdahale etmiyor, gözetim ve kontrol altında tutmuyor. Tabiat ve yaratıklar kendi kendine işliyor. Allah, ötelere ötesinde-evrenin dışında-duruyor ve sadece ilk yaratmayı O yapıyor, sonra emekliye ayrılıyor. Sanki bir mimar gibi evi yaptıktan sonra evi kişiye veriyor ve ilgisini kesiyor. Tanrı, insanla ilgilenmediği için Kitap ve peygamber göndermez; insanın

ALLAH'IN (İLÂH/TANRI) "VAR"**OLDUĞUNUN AKİSAL (FELSEFİ) KANITLARI****İntizam (Düzen) Delili (Kozmolojik Kanıt)****(Somuttan Soyuta) (Felsefenin kurucusu Platon)**

I. basamak Evrende bir DÜZEN (Armoni) görmekteyiz. Örneğin 23 27 dk. Dünyanın elips şeklindeki eğikliği, dört mevsim oluşturmaları; insan vücudundaki 150.000 km. civarı kılcal damarlar; milyarlarca yıldızın yörüngelerindeki muhteşem hareket; arının bal için en uygun şekil olan altıgen petek yapması v.b.

II. basamak {Madde'nin (Atom), akli olmadığına göre-} Hiçbir nesne KENDİ KENDİNE TESADÜFEN düzenli bir şeyi ortaya çıkaramaz. Muhakkak ki düzeni, programı, planı ortaya koyan bir akıllı varlık ÖZNE olması gerekir. Aklın ortaya koyduğu "Her düzenli şeyin bir Düzenleyicisi bulunur." ilkesi vardır. Örn: sıra düzenlidir ve bir planlayıcı öznesi olan marangozu vardır, binayı, uçağı, bilgisayarı yapan, bir mühendis olduğu gibi..(Çünkü ağacın, çimentonun, demirin akli olmadığına göre bu programı kendi kendine tesadüfen oluşturamaz.)

III. basamak O halde bu evrene de bir düzen, uyum veren bir varlık olması gerekir ki –bu basit bir varlık olamaz örneğin 150.000 km. kılcal damarı 1.5 m.'ye insanoğlu sığdıramaz.- O da gözle görünmeyen her şeye gücü yeten yüce bir varlıktır olmalıdır ki O da Allah'tır.

Ontolojik (Varlık) / Ekmel Varlık Kanıtı**(Soyuttan Soyuta) (Farabi-Descartes)****Ekmel (Mükemmel Varlık) Delili (Ontolojik)**

Allah'ın (c.c.) varlığını insanın zihninde oluşan mükemmel varlık düşüncesinden hareketle ispatlamaya çalışan delile denir. Buna göre;

A • İnsanın zihninde mükemmel varlık düşüncesi mevcuttur.

B • Bu düşünce insanın kendi ürettiği bir şey değildir. İnsan aciz bir varlıktır.

C • Böyle mükemmel bir varlığın mutlaka olması gerekir. İşte bu mükemmel varlık düşüncesi insana kendisi mükemmel olan Allah'tan (c.c.) gelmiştir.

Gâye (Teleoloji) Kanıtı

1-Evrende bir gaye (amaç) vardır.

2- Hiçbir gaye kendi kendine olamaz bir gaye verici özne olması gerekir.

3- O halde evrendeki gayeyi de birisi vermiş olmalı ki o da insanüstü bir varlık olan Allah'tır.

Hudus Kanıtı

1-Evren sonradan oluşmuştur. (Big Bang)

2-Her sonradan oluşunu oluşturan bir özne olması gerekir. Hiçbir şey kendi kendine oluşamaz.

3- O halde evreni de sonradan oluşturan birisi olacaktır ki O da Allah'tır.

İttifak (Ortak Görüş) Kanıtı

15 bin yıl zaman diliminde ve binlerce toplumun ortak fikri Tanrı'nın VAR olduğu fikridir. (Tarih bilimi dinsiz ve ateist bir toplum olmadığını ortaya koyar. Arkeoloji tiyatrosuz şehirler olduğunu fakat tapınaksız bir şehir olmadığını belirtir) O halde bütün zamanlar ve bütün insanlar bir konuda hem fikir ise aklın yolu bir olduğuna göre Tanrı fikri bir hakikattir. Yalancının mumu yatıysa kadar yanar kuralınca yalan bir ömür boyu sürmez. Gerçekler ortaya muhakkak çıkar. "EVRENİ YARATAN TANRI VARDIR" hakikati 15 bin yıldan beri vardır. Yalanlanmamıştır. Ateizm azınlıktadır.

Hareket Kanıtı (Aristoteles)

1- Evrende bir hareket, değişim vardır.

2- Her hareketin, değişimin bir HAREKET ETTİRİCİ SEBEBİ olması gerekir. Kendi kendine oluşamaz.

3- O halde evrendeki değişimin ve hareketin de bir sebebi, hareket ettiricisi olması gerekir ki O da insanüstü EN MÜKEMMEL VARLIK olan Allah'tır.

Tren Örneği:

A vagonundaki hareketin sebebi B vagonudur.

İnsanın Allah'la İletişimi

İnsanın iletişim ihtiyacı, yaşama ihtiyacıyla ilgilidir. İletişim becerisi, yüce Allah'ın insanoğluna verdiği büyük bir nimettir. İnsan diğer canlılardan farklı olarak yaratanyla da aracsız iletişim kurma becerisine sahiptir. Bu iletişiminin yolları şunlardır:

- Dua
- İbadet
- Kur'an Okuma
- Tövbe

İbadet iki anlama sahiptir.

- Genel anlamda ibadet
- Özel anlamda ibadet

Genel Anlamda İbadet

Müslümanın Allah'a (c.c.) karşı duyduğu saygı ve sevginin sonucu olarak O'nun rızasına uygun davranmaya gayret etmesidir. Dolayısıyla Allah'ın (c.c.) hoşnutluğunu kazanmak için O'nun emir ve yasakları doğrultusunda yapılan her şey ibadet sayılır.

Allah rızası (c.c.) için yoksullara yardım etmek, temiz ve sabırlı olmak, hayır ve infakta bulunmak gibi davranışlar buna örnek olarak gösterilebilir.

Özel Anlamda İbadet

Müslüman'ın yaratanına duyduğu saygıyı ve boyun eğmeyi simgeleyen, Allah (c.c.) ve Resulü (s.a.v.) tarafından tarif edilen belirli davranış biçimleridir.

İbadetin amacı,

İnsanın yaratılış gayesi olan kulluk görevini yerine getirmektir. Bu da ibadetlerin doğrudan doğruya Allah (c.c.) rızası için yapılmasıyla gerçekleşir. Gösteriş yapmak, dünyevi bir çıkar elde etmek, başkaları tarafından beğenilmek gibi amaçlarla yapılan ibadetlerin Allah (c.c.) katında bir değeri yoktur.

“Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki, onlar namazlarını ciddiye almazlar. Onlar (namazlarıyla) gösteriş yaparlar.” (Mâun suresi, 4-6. ayetler.)

duasına cevap vermez. Çünkü insan kendi çaresine bakmalıdır. Örn: yağmur ve benzeri olaylar kendi kendine yağıyor, Tanrı karışmıyor.. İnsanlara din, kutsal kitap göndermiyor v.b.

B- İSLAMİYET : (Teizm) Tanrı vardır, tektir ve O'ndan başka Tanrı yoktur. Her şeyi yaratandır. İlk yaratıştan sonra da yaratması devam eder. Her an ve zaman yaratır. “Allah, her an ayrı bir iştedir.”(Rahmân 29) Buna göre Allah, evreni (macro cosmos) ve insanı (micro cosmos) yarattıktan sonra da ilgilenmekte kontrol altında tutmaktadır. Tabiatı ve insanı başıboş bırakmamış “İnsan başıboş bırakılacağını mı sanır?” (KIYAMET/36) ve Rabb ismiyle ilgilenmiş ve evrende her şey Allah'ın izniyle olmakta ve O, izin verirse yaratarak oluşturmaktadır. VE genellikle yaratırken sebepler (yağmur için bulut, buharlaşma v.b. rızık için çalışmak şifa için doktora gitmek v.b.) ile yaratır ve izin verir. İnsanları sevdiği için Kitaplar ve Peygamberler göndererek insanla ilgilenir, yol gösterir, insanların kötü yollara sapmalarını istemez. Tanrı'yı çekip giden bir mimara benzetemeyiz.

Örn: Allah, her an insanları, anne-baba ile yaratır. Duamıza cevap verir mimar gibi bizi yalnız bırakmaz v.b. .

C-PANTEİZM: Yani Tümtanrıcılık demektir. Allah, evrenin içindedir. Her şey, Tanrı'dır. Kâinattaki her şey Tanrı'dır.

İmanın Faydaları

Yüce Allah'a inanan insan;.....

- Kâinatı ve her şeyi yaratanın Allah (c.c.) olduğunu idrak eder ve kendisini evrenden bağımsız olarak düşünmez.
- Başkalarına değer verir ve sözünde durur.
- Diğer varlıklara zarar vermekten kaçınır.
- Allah'ın (c.c.) emrettiği şeyleri yapmaya ve yasakladıklarından kaçınmaya çalışır.
- İbadetlerini ve kulluk görevlerini yerine getirir.
- Haksızlık yapmaz, insanlara karşı adaletli olur.
- Muhtaçlara yardım eder.
- İman etmenin Allah'ın (c.c.) hoşnut olacağı işler yapmak anlamına geldiğini kavrar.
- Dünya hayatının bir imtihan yeri olduğu bilinci ile insana yakışan davranışlarda bulunur.
- İman aksiyona dönüşmediği sürece eksik kalır.
- İnanan insan hem Allah'a, hem kendine, hem çevresine karşı iyi olur.

B vagonun C hareket ettirmektedir. En baştaki vagonu da hareket ettiren bir sebep olmalıdır. Vagonlar KENDİ başına HAREKET EDEMEZ.

O halde bütün vagonların hareket SEBEBİ LOKOMATİFTİR. (Lokomotifin lokomotifi olmaz. Olursa lokomotif lokomotif olamaz. Tanrı'nın da bir Tanrısı olmaz. Olursa En Mükemmel Tanrı olmaz.

Tanrı bütün hareketlerin İLK sebebidir.

İLK SEBEBİN BİR SEBEBİ OLMAZ. Olursa zaten ADİ İLK SEBEP OLAMAZ. Adı üstünde ilk sebeptir. Tanrı'nın da bir yaratıcı sebebi olmaz. Tanrı her şeyin ilk sebebidir.

Allah'ın “BİR” oluşunun felsefi yönden ispatı

a) Eğer birden çok Tanrı olsa idi; Tanrı, güç demek ise her tanrı kendi isteğini yapmak isteyecek, yetki tartışması çıkıp aralarında, çatışma, sürtüşme olacak ve sonucunda evrende karmaşa, kaos ve düzensizlik olacaktı. Fakat evrene baktığımız zaman bir düzen görmekteyse bu işleri idare eden, yaratan varlığın TEK olması gerekir. Örn: Sınıfta ders anlatan öğretmen bir kişi olmalı, okulu idare eden müdürün tek olması gerekir ki işler düzenli gitsin.

O halde evreni yaratan varlığın da BİR olması gerekir ki evren düzenli olsun. Evren, düzenli ise Allah, Bir ve Tek'tir.

b) Eğer bu tanrılar iş bölümü yapsın kavga etmesinler evrende düzen bozulmaz dersek bu da Tanrı kavramına yakışmaz. Çünkü Allah demek Descartes'e göre “EN MÜKEMMEL VARLIK” demek ise Tanrı her işi kendi kendisine yaratması gerekir.

Yanına yardımcı, yedek bir tanrı alıyor ise kendisi bazı şeyleri yaratamadığı, aciz, sınırlı olduğu ortaya çıkar ki bu özellik Allah (Tanrı) kavramına yakışmaz. Çünkü

Allah demek en mükemmel, sınırsız, aciz olmayan Varlık demekse her şeye gücü yetip kendisi yapmalıdır. Şifayı, rızıkı, başarıyı, bereketi, aşkı başka tanrılar yaratıyorsa o tanrılar aciz olur. Bu da Allah'a yakışmaz. O halde yaratıcı Allah (Tanrı),bir ve tek olmalıdır.

c) Platon'un (Eflatun) Timaios adlı kitabında Allah'ın bir ve tek olduğunu sayılardan örnek vererek açıklar. O'na göre sayma sayıları içinde en mükemmel sayı 1'dir. Çünkü kendi kendine var olan, başka bir sayıya ihtiyacı olmayan, kendi ayakları üzerinde durabilen, aciz olmayan bir rakamdır. Fakat diğer sayılar 1'in toplamına ihtiyacı vardır.2, iki olabilmesi için 1+1'in toplamına muhtaçtır.2 zaten 1+1'in açılımı olduğuna göre her sayı 1'e muhtaçtır, kendi kendine var değildir. Çünkü tek ve bir olmak güzeldir, değerlidir, mükemmelliktir. İnsanın zihninde de tek olmak ideali vardır, evrende teklik mükemmelliktir. Örn: Eşsiz ve benzersiz tek bir mücevher değerlidir.

Ama ikinci benzeri çıkınca değeri azalacağına göre tek ve biricik olmak güzelliiktir, yüceliktir.

$$\begin{aligned} &1 \\ &1 + 1 = 2 \\ &(1+1) 2 + 1 = 3 \\ &(1+1+1) 3 + 1 = 4 \\ &” + ” = ” \\ &” + ” = ” \end{aligned}$$

O halde zihinde TEK ve BİR olmak mükemmellik ise evrenin yaratıcısı dediğimiz EN YÜCE VARLIK OLAN ALLAH'IN (TANRI'NIN) da bir ve tek olması gerekir ki Allah, birdir.